

نمونه ای از یک کار مددکاری اجتماعی

ارایه کننده: بخش کارورزی گروه آموزشی مددکاری اجتماعی

فصلنامه مددکاری اجتماعی در نظر دارد در هر شماره یک مورد از کار مددکاری را که دانشجویان این رشته در دوره کارورزی با هدایت و سرپرستی استاد راهنما انجام می دهند، به طور خلاصه معرفی نماید.

در این شماره به معرفی یک مورد از کار مددکاری فردی که حدود یک سال به طول انجامیده است، می پردازیم.

الف. مشخصات مراجعه کننده:

زن، متولد ۱۳۳۶، متأهل (دوبار ازدواج کرده است) دارای ۵ فرزند (۳ فرزند از ازدواج اول و دو فرزند از ازدواج دوم) خسته، افسرده، لاغر، بی حوصله، نا امید و ...

ساکن در منزل استیجاری دارای دو اتاق.

در سیزده سالگی ازدواج کرده، در هفده سالگی با داشتن سه فرزند طلاق گرفته و مجدداً ازدواج کرده است.

ب. مشخصات خانواده:

ردید	نسبت	سن	تحصیلات	شغل	توضیح
۱	همسر	۴۰	حدود ۸ کلاس	کارگر (بیکار)	معتاد به قریاک، دوبار زندانی شده، در حال حاضر در بازپروری است و ۸ ماه حقوق دریافت نداشته است.
۲	فرزند (پسر)	۲۰	سوم نظری	بیکار	حاصل ازدواج اول مادر است، تریک تحصیل کرده بیکار است و با ناپذیری زندگی می کند. رابطه ای با پدرش کاملاً قطع شده است.
۳	فرزند (دختر)	۱۶	سوم راهنمایی	—	یک سال در کلاس سوم مرود شده، به علت بی نظمی در مدرسه، اولیاء متوسل به تصعیم به اخراج وی گرفته اند.
۴	فرزند (دختر)	۱۵	دوم راهنمایی	—	یک سال در همین کلاس مرود شده است. به علت بی نظمی و عدم موفقیت در تحصیل، مدرسه تصعیم به اخراج وی گرفته است.
۵	فرزند (پسر)	۱۲	دوم دبستان	—	دارای اختلال رفتاری. در کلاس دوم دبستان مرود شده است.
۶	فرزند (دختر)	۶	—	—	در خانه است، برنامه خاصی ندارد و از محیط مناسبی برای رشد برخوردار نیست.

◀ تأثیر محیط بحرانی خانواده در روند تحصیلی فرزندان و سلامتی جسمی و روانی آنان.

و. هدفها:

طولانی مدت:

- افزایش درآمد خانواده.
- ایجاد فضای مناسب تر در خانواده با کاهش شرایط بحرانی حاکم.
- اتخاذ تدابیری برای توانا ساختن خانواده در به منظور حل مشکلات خویش به نحوی که بتواند با استقلال بیشتری بر مشکلات خویش فائق آید.

میان مدت:

- ایجاد زمینه‌های لازم در کاهش اعتیاد پدر.
- کاهش تأثیر مشکلات پدر بر اعضای خانواده.
- کاهش مشکلات اعضای خانواده.
- افزایش سطح آگاهی مادر نسبت به عوارض ناشی از استعمال مواد مخدر و اعتیاد و ایجاد انگیزه‌های لازم در مادر برای دوری گزیدن از استعمال مواد مخدر.
- بالا بردن سطح آگاهی مادر نسبت به نقش خویش در رابطه با فرزندان.
- کاهش بحرانهای خانواده و در نهایت رسیدن به جوئی مناسب تر.

- تغییر و اصلاح اختلالات رفتاری اعضای خانواده به خصوص فرزندان.

کوتاه مدت:

- پیشگیری از اخراج فرزندان از مدرسه.
- پیشگیری از تخلیه منزل توسط صاحبخانه.
- تأمین نیازهای فوری و ضروری خانواده.

ز - اقدامات و روشها:

- آماده کردن مادر برای درمان از طریق مشاوره‌های فردی و ارجاع او به پزشک و استفاده از خدمات روان پزشکی برای کاهش و درمان بیماری افسردگی او.
- همچنین مداخله‌های محیطی به منظور ایجاد فضای

ج. دلیل مراجعه:

مشکلات مالی و خانوادگی.

د. مسائل و مشکلات:

- ◀ اعتیاد و بیکاری پدر و قطع حقوق او.
- ◀ نیاز مالی خانواده، تأمین نشدن نیازهای فوری، فقر اقتصادی و مقروض شدن به همسایه‌ها.
- ◀ افسردگی مادر و استفاده او از مواد مخدر.
- ◀ منزوی شدن خانواده در محل و دید منفی اطرافیان نسبت به آنها.
- ◀ فشار صاحبخانه برای تخلیه محل سکونت.
- ◀ اختلال در وضعیت تحصیلی و رفتاری یکی از فرزندان.

هـ. بررسی و تحلیل مشکل:

- ◀ گرایش پدر به مواد مخدر، اعتیاد وی و در نتیجه اخراج از محل کار، کاهش درآمد خانواده.
- ◀ آلوده شدن مادر به مواد مخدر، اختلال در کارکردهای اجتماعی او و تأثیر آن در روابط خانوادگی، ارتباط با همسایگان، افراد محله و ...
- ◀ زندانی شدن پدر به خاطر اعتیاد، تأثیر آن در کارکردهای اجتماعی وی و به وجود آوردن ذهنیت و دید منفی همسایگان نسبت به او و خانواده اش، اختلال در نقش‌های پدری و نقش اجتماعی و تأثیر آن در رفتار فرزندان و ایفای نقش‌ها و مسئولیتهای اجتماعی آنان.
- ◀ آسیب پذیر شدن همه افراد خانواده و قرار گرفتن آنها در شرایط بحرانی و اختلال در نقش‌ها و کارکردهای روانی اجتماعی آنان.

مناسب تر برای زندگی مادر و فرزندان با هم و در کنار یکدیگر.

ط. تغییرات و نتایج:

- استفاده از تمایل مادر برای کار و فعالیت و ایجاد زمینه‌های حرفه آموزشی و اشتغال وی با بهره‌گیری از منابع مختلف بخصوص وزارت کار و سازمان بهزیستی.
 - پیشگیری از اخراج دو فرزند مددجو از مدرسه، از طریق ارتباط با مسئولین مدرسه، شرح و بیان وضعیت آنان.
 - قادر سازی پدر برای بازگشت به کار و خانواده از طریق مشاوره فردی با او، ارتباط با کارفرما و دیگر مسئولین مربوطه.
 - کمک مالی به خانواده برای تأمین نیازهای فوری و ضروری آنان و پیشگیری از تشدید بحران در خانواده با ایجاد ارتباط و بهره‌گیری از خدمات و کمکهای مستمر و موردی سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد و افراد خیر.
 - اقدام به منظور بهبود وضعیت زندگی فرزندان به خصوص فرزند کوچک خانواده و ثبت نام او در مهد کودک به منظور استفاده از فضای مناسب تر.
 - اقدام به منظور رفع اختلال رفتاری یکی از فرزندان با استفاده از خدمات روانپزشکی.
 - اقدام به منظور ادامه تحصیل و اشتغال پسر بزرگ خانواده با استفاده از روشهای مددکاری فردی، ارتباط با پدرش و ...
- ح. منابع و امکانات مورد استفاده:
- مدرسه و انجمن اولیاء و مربیان.
 - سازمان بهزیستی و کمیته امداد.
 - زندان و مسئولین آن.
 - خدمات مشاوره تحصیلی.
 - خدمات پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - خدمات روان پزشکی و خدمات مشاوره روانی.
 - امکانات و توانمندیهای خانواده و اعضاء.
- ی. فنون و تکنیکها:
- استفاده از مداخله‌های محیطی (با بهره‌گیری از نظریه سیستمها).
 - به کارگیری روشهای مستقیم و غیر مستقیم مددکاری اجتماعی.
- بهره‌گیری از فنون ارتباط و مصاحبه تشخیصی درمانی.
- استفاده از مددکاری فردی، گروهی و کار با خانواده.
- به کارگیری الگوهای مددکاری «حل مسأله» و «روانی اجتماعی».